

18.08.2020

POL-2020-37758

Liikenne- ja viestintäministeriö

Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö 17.06.2020, VN/13450/2020

Poliisihallituksen lausunto luonnoksesta logistiikan digitalisaatiostrategiaksi

1 Taustaa

Liikenne- ja viestintäministeriö on käynnistänyt 20.8.2019 hankkeen logistiikan digitalisaatiostrategian valmistelemiseksi. Hankkeen tarkoituksena on ollut tukea ja vahvistaa digitalisaatiokehitystä logistiikkasektorilla. Hankkeessa määritellään visio, tavoitteet ja keinot logistiikan digitalisaatiokehityksen vahvistamiseksi ja edistämiseksi. Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Poliisihallituksesta lausuntoa logistiikan digitalisaatiostrategian luonnoksesta.

2 Poliisihallituksen lausunto

Luonnokseen kirjattujen tavoitteiden mukaan tiedon hyödyntäminen parantaa turvallisuutta edistämällä ennakoitua ja sujuvuutta. Tämä mahdollistaa tasaiset, turvalliset ja ilmastoystävälliset matkanopeudet, lisää toimitusvarmuutta ja -turvallisuutta sekä mahdollistaa sujuvat vaihdot kuljetusmuotojen välillä. Poliisin liikennevalvonnan näkökulmasta arvioituna tämän tavoitteen toteutumisella voisi olla vaikutusta myös liikenneturvallisuuteen. Esimerkiksi jos raskaan liikenteen nopeudet pystyttäisiin tasaamaan se vähentäisi samalla muun muassa raskaan liikenteen keskinäistä ohitustarvetta ja parantaisi siten liikenneturvallisuutta. Matkanopeuksia ja -aikaa arvioitaessa ei huomiotta saa kuitenkaan jättää ajo- ja lepoaikasäädöksiä ja niiden noudattamisen tärkeyttä sekä vaikutusta liikenneturvallisuudelle.

Luonnokseen on kirjattu, että tiedon reaaliaikaisuus antaa myös yrityksille mahdollisuudet tehdä päätöksiä ajantasaisen tiedon perusteella. Esimerkiksi nopeat kappalestavara- ja pakettikuljetukset, joissa optimointi edellyttää mahdollisimman hyvää ennakkotietoa.

Poliisin liikennevalvonnassa tulisi olla mahdollista käyttää tätä reaaliaikaista tietoa valvonnan kohdentamiseen, niin ajallisesti kuin paikallisesti.

Kuljetusten täyttö- ja käyttöasteetta voidaan nostaa digitalisaation avulla. Tämä luonnokseen kirjattu tavoite saattaisi vaikuttaa myös liikenneturvallisuuteen, koska täyttö- ja käyttöasteen parantuessa raskaan liikenteen määrä liikennevirrassa pienenee ja samalla liikenteen riskit tältä osin vähenisivät.

Tavoitteena luonnoksen mukaan on kehittää tietopohjaa niin, että tiedon hyödyntämistä kehitetään siten, että toimijoilla on oikeus omaan tietoon.

Liikennevalvonnassa mahdollisesti tarvittava tieto voisi rajoittua käytännössä kalustoon, reittiin, matka-aikaan, ja kuljetuksen sisältöön. Tähän liittyen tavoitetta siitä, että parannetaan VAK-tiedon saatavuutta kuljetusketjuissa ja viranomaisten käyttöön voidaan pitää erittäin perusteltuna ja turvallisuustavoitteiden mukaisena. Erityisen tärkeää olisi myös tieto siitä, millä tieverkolla vaarallisia aineita maanteillä pääasiassa kuljetetaan.

Kuljetusketjun seuranta- ja päästötietoa tulisi olla saatavilla lähettäjältä vastaanottajaan ja aina loppukäyttäjään asti, jolloin esimerkiksi toimituksen kulun ja päästöjen seuranta ja valvonta olisi mahdollisimman reaaliaikaista ja ennakoitavaa.

Edelliseen liittyen tulisi jatkossa kiinnittää päästöjen seurannan osalta huomiota myös siihen, että raskaan liikenteen valvonnassa yhtenä merkittävänä uutena ilmiönä on noussut esiin päästöjen manipulointi, jolla on ollut merkittävä vaikutus ajoneuvon todellisiin päästöihin verrattuna ajoneuvolle aikanaan hyväksytyihin arvoihin ja päästöluokkiin. Manipulointi on yksi harmaan talouden uusista ilmiöistä. Siten luonnokseen kirjattua mainintaa siitä, että tiedon vaihdon lisäämisellä pyritään lisäämään myös harmaan talouden valvontaa, pidetään hyvänä.

Luonnoksen mukaan luodaan edellytykset ajantasaisen tilannekuvan ja tilastotiedon saamiseksi liikennejärjestelmän toiminnan optimointia ja kehittämistä tukevia ennustemalleja varten. Samoin lisätään tieverkolta ja kalustosta erilaisten anturien kautta saatavan, väylän käyttöä koskevan tiedon hyödyntämistä ja parannetaan tiedon ajantasaisuutta ja maantieteellistä kattavuutta. Muun muassa tähän tietoon perustuen olisi jatkossa mahdollista ohjata raskas liikenne käyttämään liikenneturvallisinta ja sujuvinta tieverkkoa.

Erilaiset sensorit ja anturit mahdollistavat aiempaa tarkemman kuorma- ja massatiedon kuljetuksista. Tätä tietoa ei kuitenkaan ole aiemmin laajamittaisesti kerätty tai hyödynnetty. Tietoa tulisi hyödyntää myös riskiperusteiseen valvontaan ja tilaajan mahdollisuuksiin arvioida toimittajan luotettavuutta.

Tätä edellä kuvattua tietoa voitaisiin käyttää muun muassa poliisin liikenneturvallisuustyössä raskaan kaluston tienvarsivalvonnan yhteydessä tehtäviä punnituksia suunniteltaessa ja kohdennettaessa, niin ajallisesti kuin paikallisestikin.

Poliisiylitarkastajan sijainen
Poliisitarkastaja

Timo Ajaste

Poliisitarkastaja

Kari Onninen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 18.08.2020 klo 09:29. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaa-
mosta.

Jakelu

Liikenne- ja viestintäministeriö
lvm@kirjaamo.fi

Tiedoksi

Poliisihallitus, poliisijohtaja Sanna Heikinheimo
Poliisihallitus, liikenneturvallisuuden vastuualue